

EFFIGIES TYCHONIS BRAHE O.F.
ÆDIFICII ET INSTRUMENTORVM
ASTRONOMICORVM STRVCTORIS
Aº DOMINI 1587 ET ATIS SVÆ 40

GYDZY

HIS- TORY OF SCIENCE

หลักฐานการ
ขับเคลื่อนทางภูมิปัญญา
ของมนุษยชาติ
ที่ผู้สนใจประวัติศาสตร์
ไม่ควรละเลย

ศุภวิชญ์
ถาวรบุตร

ประวัติ-
ศาสตร์
วิทยา-
ศาสตร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6/64/64/7
0/2532885
122555/22

ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์

ศุภวิทย์ ถาวรบุตร

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

บทที่ 1	พื้นฐานแนวคิดในการศึกษาประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์	13
1.1	อารัมภบท	13
1.2	เส้นแบ่งวิทยาศาสตร์กับเทคโนโลยี	17
1.3	วิทยาศาสตร์ในเส้นทางประวัติศาสตร์	21
1.4	ปรัชญาธรรมชาติกับวิทยาศาสตร์	24
บทที่ 2	สำรวจอารยธรรมตะวันตกโบราณ	27
2.1	มนุษย์กับธรรมชาติในสังคมบุพกาล	28
2.2	พัฒนาการเชิงวิทยาศาสตร์ในยุคสำริด	32
	ก) อารยธรรมอียิปต์	32
	ข) อารยธรรมเมโสโปเตเมีย	34
2.3	ภาพรวมวิทยาศาสตร์ก่อนสมัยกรีก	36
บทที่ 3	ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์สมัยคลาสสิก	39
3.1	นักปราชญ์สมัยไอโอเนีย	40
	ก) กลุ่มนักปราชญ์ไมเลตุส	41
	ข) สำนักพีทาโกรัส	45
	ค) กลุ่มอะตอมิสต์	50
3.2	สองปราชญ์แห่งเอเธนส์	52
	ก) เพลโต	52
	ข) อริสโตเติล	59

3.3 สมัยเฮลเลนิสติก	66
ก) อาร์คิมิดีส	70
ข) ดาราศาสตร์	74
ค) การแพทย์	84
3.4 ภาพรวมวิทยาศาสตร์สมัยคลาสสิก	89
บทที่ 4 ประวัติศาสตร์วิทยาศาสตร์สมัยกลาง	93
4.1 บริบททางภูมิปัญญาเมื่อเข้าสู่สมัยกลาง	93
4.2 เทคโนโลยีในสมัยกลาง	98
4.3 ลัทธิอัสมาจารย์	102
4.4 การบันทึกเอกสารภาพในปรัชญาธรรมชาติ	112
บทที่ 5 การปฏิวัติวิทยาศาสตร์	123
5.1 จารีตทางวิทยาศาสตร์ 3 สกุล	123
ก) จารีตชีวภาพ	124
ข) จารีตไสยเวท	130
ค) จารีตจักรกล	133
5.2 ผลงานตามแนวทางการทดลอง	135
5.3 ผลงานตามแนวทางการคณิตศาสตร์	150
5.4 ข้ออภิปรายเกี่ยวกับการปฏิวัติวิทยาศาสตร์	170
บทที่ 6 วิทยาศาสตร์กับยุคแห่งเหตุผล	177
6.1 ความชอบธรรมของวิทยาศาสตร์	178
ก) เหตุผล	178
ข) กฎธรรมชาติ	183
6.2 คณิตศาสตร์กับธรรมชาติ	186
6.3 ประชาคมวิทยาศาสตร์	192

บทที่ 7	การแตกตัวขององค์ความรู้หลังศตวรรษที่ 17	199
7.1	ทิศทางภายหลังการปฏิวัติวิทยาศาสตร์	201
7.2	ปริมาณและการวัด	209
	ก) เงื่อนไขและความจำเป็น	209
	ข) พัฒนาการของระบบการวัด	213
7.3	เส้นสมมติ	222
7.4	ออกสู่ภายนอก : ดาราศาสตร์	228
7.5	เข้าสู่ภายใน : ธรณีวิทยา	233
 บทที่ 8	 การค้นพบอันยิ่งใหญ่แห่งยุคสมัย	 245
8.1	การปฏิวัติทางเคมี	247
8.2	วิทยาศาสตร์กายภาพ	256
	ก) จากไฟฟ้าสู่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า	257
	ข) จากความร้อนสู่อุณหพลศาสตร์	264
8.3	วิทยาศาสตร์ว่าด้วยชีวิต	271
8.4	ชาร์ลส์ ดาร์วิน กับทฤษฎีวิวัฒนาการ	280
8.5	ประดิษฐ์กรรมและเทคโนโลยี	290
 บทที่ 9	 วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 20 โดยสังเขป	 313
9.1	สู่พรมแดนความรู้ใหม่	315
9.2	การดำรงอยู่ของวิทยาศาสตร์ในบริบทสังคม	337
 บทที่ 10	 บทส่งท้าย	 347
 บรรณานุกรม		 359
 ดัชนี		 363